

Sygn. akt III PSK 114/21

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa U. S.

przeciwko Zespołowi Szkół Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącemu im.
[...]

o odszkodowanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26
sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w R.

z dnia 12 maja 2020 r., sygn. akt VI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R., wyrokiem z dnia 12 maja 2020 r., oddalił apelację U. S.
od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 30 października 2019 r., oddalającego jej
powództwo o odszkodowanie za nierówne traktowanie w zatrudnieniu.

W sprawie ustalono, że U. S. była zatrudniona w Gimnazjum w T. (po
zmianach organizacyjnych Zespole Szkół Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym
w T., a obecnie Zespół Szkół - Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące im.
[...] w T.) od dnia 1 września 1999 r., na podstawie kolejnych umów o pracę na czas
określony, a od 1 października 2002 r. na podstawie mianowania. W dniu 31 lipca
2003 r. U. S. otrzymała stopień nauczyciela dyplomowanego.

W dniu 28 maja 2013 r. U. S. otrzymała pismo rozwiązujące stosunek pracy za wypowiedzeniem, który upłynął z dniem 31 sierpnia 2013 r. Jako przyczynę rozwiązania umowy o pracę pracodawca wskazał zmiany organizacyjne polegające na zmniejszeniu liczby uczniów i liczby oddziałów oraz zmianą planu nauczania (zmniejszenie ilości etatów), co uniemożliwiało dalsze zatrudnienie w pełnym wymiarze zajęć na zajmowanym stanowisku nauczyciela geografii i matematyki.

Sąd Rejonowy w R., wyrokiem z dnia 26 maja 2015 r., przywrócił U. S. do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy, a Sąd Okręgowy w R., wyrokiem z dnia 24 marca 2016 r., oddalił apelację pozwanego.

Pismem z dnia 19 marca 2016 r. U. S. zgłosiła gotowość do świadczenia pracy w Zespole Szkół Gimnazjum i Liceum im. [...] w T..

W dniu 7 kwietnia 2016 r. rada pedagogiczna, w głosowaniu tajnym, przyjęła negatywne stanowisko w sprawie powrotu do pracy Urszuli Sowińskiej. W uzasadnieniu stanowiska wskazano, że współpraca z Urszulą Sowińską nie układa się pozytywnie, gdyż jest ona osobą bardzo konfliktową, manipuluje uczniami, rozmawia z nimi o sprawach szkoły i nauczycielach, wystawiając im negatywną opinię. W dniu 13 maja 2016 r. U. S. otrzymała pismo rozwiązujące stosunek pracy bez wypowiedzenia. Jako przyczynę rozwiązania stosunku pracy pracodawca wskazał ciężkie naruszenie obowiązku pracowniczego, polegającego na niepodjęciu w dniu 14 kwietnia 2016 r. pracy i uchylenie się od wykonywania tego dnia obowiązku prowadzenia zajęć lekcyjnych, samowolne opuszczenie miejsca pracy bez żadnego usprawiedliwienia, brak usprawiedliwienia nieobecności oraz brak poddania się zaleconym badaniom lekarskim przez lekarza medycy pracy.

Sąd Rejonowy w R., wyrokiem z dnia 31 stycznia 2018 r., zasądził od pozwanego na rzecz U. S. kwotę 11.192,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi, tytułem niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy.

W ocenie Sądu odwoławczego roszczenie U. S. o odszkodowanie za nierówne traktowanie w zatrudnieniu, przypadające w okresie zatrudnienia przed wrześniem 2013 r. tj. do czasu upływu okresu wypowiedzenia stosunku pracy dokonanego w dniu 28 maja 2013 r., uległo przedawnieniu.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik powódki, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na

występujące istotne zagadnienie prawne, dotyczące zakresu stosowania przez Sąd przepisu art. 374 k.p.c. oraz, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy. Skarżący ma zatem obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238). W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, LEX nr 2499783).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne nie spełnia powyższych wymagań, gdyż stanowi jedynie polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego.

Przepis art. 374 k.p.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z 4 lipca 2019 r. (ustawa dnia z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2019 r., poz. 1469) obowiązuje od 7 listopada 2019 r. Regulacja ta stanowi novum, jako że dopuszcza możliwość rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym na posiedzeniu niejawnym. Jest to możliwe w tych przypadkach, gdy przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Decyzja co do tego, czy sprawa nadaje się do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, należy do sądu odwoławczego. Podkreślić jednak należy, że ustawodawca pozostawił stronie decyzję, czy jej sprawa zostanie rozpoznana

przez sąd drugiej instancji na rozprawie (z wyjątkami znanymi już przed nowelizacją). Jej wniosek w tym zakresie jest dla sądu wiążący i nie podlega merytorycznej ocenie. Strona nie musi go nawet uzasadniać. Wobec możliwości złożenia wskazanego wniosku, brak jest jakiegokolwiek zagrożenia dla jawności zewnętrznej lub wewnętrznej postępowania, skoro to sama strona (skarżący lub pozostałe strony) ma decydujący głos w kwestii, czy życzy sobie przeprowadzenia rozprawy. Innymi słowy w art. 374 k.p.c. określono, kiedy rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne. Tym samym pośrednio wskazano, kiedy rozprawa jest obligatoryjna. Dopuszczalność posiedzenia niejawnego niweczy – co do zasady – zawarty w apelacji lub odpowiedzi na apelację wniosek strony o przeprowadzenie rozprawy. Jeżeli nie wchodzi w rachubę zastrzeżenie („chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania”), wniosek ten jest dla sądu wiążący. Jego nieuwzględnienie stanowi co najmniej uchybienie procesowe, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a w pewnych okolicznościach sprawy pociągać za sobą nieważność postępowania ze względu na pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw (zob. T. Wiśniewski: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. T II, Warszawa 2021, LEX).

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika.

Skarżąca podnosi, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty uchybił przepisom postępowania cywilnego, nie rozpoznając wszystkich zarzutów apelacji. Twierdzenie to nie jest trafne.

Z ustanowionego w art. 378 §1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd odwoławczy w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia. Takie zasady sporządzenia uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji wynikają z art. 327¹ § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 7 listopada 2019 r., a wcześniej elementy te wskazywano również w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2018 r., I CSK 608/17, LEX nr 2561619).

Przepis art. 378 § 1 k.p.c. przewiduje konieczność wzięcia pod uwagę przez sąd rozpoznający apelację podniesionych w niej zarzutów i złożonych wniosków, czemu sąd powinien dać wyraz w uzasadnieniu orzeczenia. Nie jest natomiast niezbędne, aby sąd odniósł się w uzasadnieniu do każdego twierdzenia faktycznego i argumentu prawnego podniesionego przez stronę. Konieczność taka nie wynika również z odpowiednio stosowanego (do 7 listopada 2019 r.) w postępowaniu apelacyjnym art. 328 § 1 k.p.c., który statuuje wymagania w zakresie podstawy faktycznej i prawnej wyroku. Zakres powinności spoczywających w tym zakresie na sądzie odwoławczym zależy w dużym stopniu od kierunku rozstrzygnięcia apelacji i czynności procesowych podejmowanych w postępowaniu przed sądem drugiej instancji. Uogólniając, uzasadnienie powinno zawierać elementy, które ze względu na zarzuty i wnioski apelacji były konieczne do rozpoznania sprawy w drugiej instancji.

Sąd Okręgowy w sposób rzetelny przedstawił negatywną ocenę tych zarzutów apelacji, które dotyczyły ustalenia stanu faktycznego sprawy oraz odniósł się do zarzutów naruszenia przepisów materialnoprawnych. Wystarczające jest zatem zdecydowane stwierdzenie, że Sąd odwoławczy podziela argumentację zamieszczoną w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, w którym poszczególne dowody zostały wyczerpująco omówione i traktuje ustalenia pierwszoinstancyjne, jako własne. Nie ma również przeszkód, by sąd drugiej instancji odwołał się także do oceny prawnej sądu pierwszej instancji, jeżeli w pełni ją podziela i uznaje za wyczerpującą (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z

dnia 4 lipca 2012 r., I CSK 72/12, LEX nr 1215604; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2014 r., II PK 284/13, LEX nr 1590288).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy postanowił, orzekając na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.